

Maakuntahallitus	§ 119	31.05.2021
Maakuntavaltuusto 2017-	§ 13	21.06.2021
Maakuntahallitus	§ 280	29.11.2021

Maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustaminen (aloite)

282/00.04.01/2020

MH § 119

Kainuun liitto on saanut 21.12.2020 Kajaanin kaupungilta 18.12.2021 päivätyn aloitteen maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustamiseksi.

Aloitteen mukaan Kainuun kuntien vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteisessä tapaamisessa 10.11.2020 käytiin keskustelua maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustamisesta. Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat yksi maakunnallinen vaikuttamistoimielin.

Kokous esitti, että maakunnalliset vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto perustetaan. Maakunnalliseen vanhusneuvostoon ja vammaisneuvostoon valitaan edustaja jokaisesta Kainuun kuntien vanhus- ja vammaisneuvostosta.

Myös Kajaanin vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto esittävät maakunnallisten neuvostojen perustamista.

Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että pohjana käytetään edellisen soite-uudistuksen yhteydessä vuoden 2019 keväällä Kainuun liiton projektipäällikön ja Kainuun kuntien vanhus- ja vammaisneuvostojen yhdessä pohtimia perusteluja maakunnalliselle vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle: neuvostojen kokoonpanoa, toimikautta, henkilövalintoja, tehtäviä, toimintaedellytyksiä, koulutusta ym.

Kainuun liiton hallintosäännön 16 luvun 146 §:n mukaan maakuntahallituksen on vuosittain kesäkuun loppuun mennessä esitettävä maakuntavaltuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Maakuntavaltuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Parhaillaan valmistelussa olevassa **sote-uudistuksessa** hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan (Valtioneuvoston nettisivut <https://soteuudistus.fi/asukkaiden-osallistuminen>). Keskeisimpänä vaikuttamiskeinoina voidaan pitää hyvinvointialueen asukkaan ääni-oikeutta aluevaaleissa ja äänestysoikeutta hyvinvointialueen kansan-

äänestyksessä. Hyvinvointialueen jäsenellä on lisäksi aloiteoikeus hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa.

Hyvinvointialueella on kolme erilaista vaikuttamistoimielintä. Aluehallituksen on asetettava

- nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava vaikuttajaryhmä
- ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä
- vammaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto.

Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava edellä tarkoitettujen elinten toimintaedellytyksistä.

Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja
- selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
- valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin
- suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
- järjestelmällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun
- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Kainuun liitto näkee, että on tarkoituksenmukaista odottaa sote-uudistuksen etenemistä ja tämän jälkeen hyvinvointialueella perustaa edellä esitellyn mukaiset vaikuttamistoimielimet kuten maakuntaaliset vanhus- ja vammaisneuvostot.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoiteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että aloitteen mukais-

ten maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustaminen tarkastellaan Kainuun hyvinvointialueella soite-uudistuksen valmistelun yhteydessä.

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että edellä mainitulla perusteella aloite katsotaan tässä vaiheessa loppuunkäsitellyksi.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

MH § 119

Kainuun liitto on saanut 21.12.2020 Kajaanin kaupungilta 18.12.2020 päivätyin aloitteen maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustamiseksi.

Aloitteen mukaan Kainuun kuntien vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteisessä tapaamisessa 10.11.2020 käytiin keskustelua maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustamisesta. Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat yksi maakunnallinen vaikuttamistoimielin.

Kokous esitti, että maakunnalliset vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto perustetaan. Maakunnalliseen vanhusneuvostoon ja vammaisneuvostoon valitaan edustaja jokaisesta Kainuun kuntien vanhus- ja vammaisneuvostosta.

Myös Kajaanin vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto esittävät maakunnallisten neuvostojen perustamista.

Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että pohjana käytetään edellisen soite-uudistuksen yhteydessä vuoden 2019 keväällä Kainuun liiton projektipäällikön ja Kainuun kuntien vanhus- ja vammaisneuvostojen yhdessä pohtimia perusteluja maakunnalliselle vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle: neuvostojen kokoonpanoa, toimikautta, henkilövalintoja, tehtäviä, toimintaedellytyksiä, koulutusta ym.

Kainuun liiton hallintosäännön 16 luvun 146 §:n mukaan maakuntahallituksen on vuosittain kesäkuun loppuun mennessä esitettävä maakuntavaltuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Maakuntavaltuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Parhaillaan valmistelussa olevassa **sote-uudistuksessa** hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan (Valtioneuvoston nettisivut <https://soteuudistus.fi/asukkaiden-osallistuminen>). Keskeisimpänä vaikuttamiskeinoina voidaan pitää hyvinvointialueen asukkaan äänioikeutta aluevaaleissa ja äänestysoikeutta hyvinvointialueen kansanäänestyksessä. Hyvinvointialueen jäsenellä on lisäksi aloiteoikeus hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa.

Hyvinvointialueella on kolme erilaista vaikuttamistoimielintä. Aluehallituksen on asetettava

- nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava vaikuttajaryhmä
- ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä
- vammaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto.

Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava edellä tarkoitettujen elinten toimintaedellytyksistä.

Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja
- selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa
- valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin
- suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa
- järjestelmällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun
- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Kainuun liitto näkee, että on tarkoituksenmukaista odottaa sote-uudistuksen etenemistä ja tämän jälkeen hyvinvointialueella perustaa edellä esiteltyyn mukaiset vaikuttamistoimielimet kuten maakuntaalliset vanhus- ja vammaisneuvostot.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044

797 0197 tai sähköpostitse osoiteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että aloitteen mukaisen maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustaminen tarkastellaan Kainuun hyvinvointialueella sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä.

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että edellä mainitulla perusteella aloite katsotaan tässä vaiheessa loppuunkäsitellyksi.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

MVALT § 13

Maakuntavaltuusto:

Vasemmistoliiton Kainuun maakuntavaltuustoryhmän puheenjohtaja Sari Kyllönen ehdotti, että aloite palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Käydyn keskustelun kuluessa maakuntavaltuuston puheenjohtaja kysyi maakuntavaltuustolta, että voidaanko Vasemmistoliiton Kainuun maakuntavaltuustoryhmän ehdotus hyväksyä yksimielisesti.

Maakuntavaltuusto hyväksyi yksimielisesti Vasemmistoliiton Kainuun maakuntavaltuustoryhmän ehdotuksen.

MH § 280

Maakuntavaltuusto on päättänyt kokouksessaan 21.06.2021 § 13 palauttaa aloitteen maakunnallisten vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Valtuustoaloitteessa tarkoitettujen vanhus- ja vammaisneuvostojen valmistelun tilanne on muuttunut, kun laki hyvinvointialueesta tuli voimaan 1.7.2021 alkaen. Tuolloin maahan perustettiin uudet hyvinvointialueet ml Kainuun hyvinvointialue. Ennen tammikuussa 2022 pidettävien aluevaalien toimittamista niiden toiminnasta vastaa väliai-kaishallinto.

Laki hyvinvointialueesta 611/2021 pykälässä 32 määrittelee hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimistä seuraavasti:

"Aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä."

Näin ollen valtuustoaloitteen tarkoittamien vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta on tulossa Kainuun hyvinvointialueen lakisääteiseksi tehtäväksi ja niiden valmistelu kuuluu Kainuun hyvinvointialueen väliaikaishallinnolle.

Kainuun liitto ja Kainuun hyvinvointialueen väliaikaishallinto keskustelevat vaikuttamistoimielinten valmistelusta ml Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto, joka on toimii parhaillaan Kainuun liiton organisoimana.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle tiedoksi, että valtuustoaloitteen tarkoittamien vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta on tulossa Kainuun hyvinvointialueen lakisääteiseksi tehtäväksi ja niiden valmistelu kuuluu hyvinvointialueen väliaikaishallinnolle.

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.

Ote

Maakuntavaltuusto